

Asia: VN/25055/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua HE:stä (laki huoltovarmuudesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta). Ministeriö pitää hyvänä, että Huoltovarmuuskeskusta koskeva lainsäädäntö päivitetään vastaamaan nykytilanteen mukaista toiminta- ja turvallisuusympäristön asettamia vaatimuksia sekä täsmennetään lakitasolla Huoltovarmuuskeskukselle annetut tehtävät ja näin saatetaan sääntely ajan tasalle. On myös hyvä, että Huoltovarmuuskeskuksen viranomaisasemaa selkeytetään HE:ssä.

2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

-

3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala

Huoltovarmuuskeskuksen organisoituminen tulosohtatuksi virastoksi voidaan nähdä hyvänä kehityssuuntana ja se vahvistaa keskuksen roolia erityisesti, koska keskuksella on merkittäviä tehtäviä, joissa se käyttää julkista valtaa.

4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

Aiemmassa lainsäädännössä Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät on määritelty suhteellisen yleisellä tasolla ja onkin hyvä, että nyt lausunnolla olevassa esityksessä tehtävien määrittelyä on tarkennettu ja saatettu vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä ja niitä tehtäviä, joita Huoltovarmuuskeskuksella todellisuudessa on (mm. EU-tehtävät).

5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä

-

6. 6 § Työjärjestys

-

7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus

Ympäristöministeriössä nähdään, että sektoriministeriöiden osallistumismahdollisuutta Huoltovarmuuskeskuksen ohjaukseen on hyvä vahvistaa, jotta ministeriöillä olisi mahdollisimman hyvä ja kattava käsitys eri sektoreiden toiminnasta kokonaisuutena ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa keskuksen toimintaan. Tämä mahdollistaa paremman tiedonkulun eri toimijoiden ja organisaatioiden välillä. Parantunut tiedonkulku tukee myös osaltaan huoltovarmuuden tavoitteiden toteuttamista kokonaisuudessa.

Ministeriön näkemyksen mukaan yritysyhteistyö ei uudessa mallissa vaarantuisi, vaikka ministeriöiden ohjausrooli kasvaisikin. Ohjausroolin vahvistuminen ei myöskään vaikeuttaisi sektori- ja poolitoimintaa. Yritysten rooli poolitoiminnassa tulee kuitenkin säilymään käytännössä ennallaan. Toimiva yhteistyö julkisen sektorin, järjestöjen ja elinkeinoelämän välillä nähdään ministeriössä tärkeänä.

8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

Ympäristöministeriö näkee tärkeänä, että ympäristöhallinnonalan läsnäolo ohjausryhmätoiminnassa huomioidaan. Ministeriön näkemyksen mukaan ohjausryhmän sekä yhteistyöryhmän tehtävien ja toimeksiannon tulisi olla selkeitä siten, että toimielinten roolit ovat helposti hahmotettavia sekä toimielinten jäsenille, että muille sidosryhmille.

9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä

-

10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto

-

11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

-

12. 12 § Valtion varmuusvarastointi

-

13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

-

14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko

-

15. 15 § Tuotantovarausten ja suorituskykyvarausten hankinta

-

16. 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan on tärkeää, että Huoltovarmuuskeskuksen rahoitusmalli on selkeä ja ennakoitava siten, että viraston on mahdollista suunnitella ja kehittää toimintaansa etukäteen sekä pitkäjänteisesti. Lisäksi resursoinnin tulee olla riittävä suhteessa Huoltovarmuuskeskukselle asetettuihin tehtäviin.

17. 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

-

18. 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös

-

19. 19 § Lainanottovaltuus

Ministeriö pitää hyvänä, että Huoltovarmuuskeskuksen lainanottovaltuutuksen suuruus päivitetään vastamaan paremmin nykyistä kustannusrakennetta.

20. 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

-

21. 21 § Muissa laeissa säädettyt tuet ja korvaukset

-

22. 22 § Omaisuuden siirtyminen

-

23. 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriö kannattaa Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeuksien lisäämistä 23 §:ssä sekä tiedonantovelvollisuuden täsmentämistä 24 §:ssä. 23 §:ssä sanotaan että HVK:lla on oikeus saada: tiedot tämän lain 4 §:n 1 momentin 3–5 ja 8 kohdissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Pykälän perusteluissa kuitenkin mainitaan myös, että tiedonsaantioikeus koskisi myös 6 kohtaa: Näitä tehtäviä ovat 4 §:n 1 momentin... 6 kohdan mukainen valtion varmuusvarastojen ylläpito sekä varmuusvarastointiin liittyvä suunnittelu, varastojen hallinnointi, kauppatoimet, hallinto ja valvonta. Samalla kommentoidaan 6 -kohdan tekstiä: onko jäänyt perusteluihin vahingossa vai puuttuuko se itse pykälästä?

24. 24 § Tietojenantovelvollisuus

Ministeriö pitää hyvänä, että Huoltovarmuuskeskuksella on riittävät valtuudet saada tietoja eri toimijoilta riittävässä laajuudessa, jotta se voi hoitaa tehtäväänsä menestyksellisesti ja perustaa päätöksentekonsa ajantasaiseen informaatioon.

25. 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

-

26. 26 § Virka-apu

-

27. 27 § Uhkasakko

-

28. 28 § Huoltovarmuusrikkomus

-

29. 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

-

30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

-

Eronen-Jarva Hanna
Ympäristöministeriö